

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 12 kor. — fill.
Fél évre . . . . . 6 kor. — fill.
Negyed évre . . . . . 3 kor. — fill.

Egyes szám ára 8 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délelben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Főszerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Felelős szerkesztő

BRUNNEN HENRIK.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok tere, Manojlovica-bán
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosuth-utca, Vojnich-palotában
Telefon szám 42.
Nyilvántartási szám 40 fillér.

Az új főispán.

A magyar közigazgatásnak legérdekesebb alakja: a főispán. Világosan meggyőzően áll a tétel: nézzed meg a főispánokat és tudni fogod minő a kormány. Hogy egyazon főispán időnként változtatta taktikáját: ez csak arra vallott, hogy a központi kormányzat szellemében történtek elhajlások és a pólus vonzásának engedett a delejtű. Valójában a főispánság a közigazgatásnak egy hibrid szerve. Lévéen ő a kormányzó hatalom bizalmasa, vidékre nyúl ökle vagy cirogató tenyere és egyben, valamelyes összefüggéseiben részesedő ereje az önkormányzatnak. Az eljövendő időkben kutató tudósa a magyar közigazgatásnak, benne fogja megtalálni az átmeneti alakzatot, azt a típust, mely az autonómiából a centrális államosításhoz vezetett. Ő lesz e tudós szemében a közigazgatás neander völgyi csontváza, a híres vélt „Bindeglied“ a fajok történetében.

Hosszu, sötét időközön át mi volt a főispán? A kormány számadó juhásza, aki bojtárjaival beteretelte a voksokat egy-egy karámba. Ha pedig lent a megyében, a törvényhatóságokban a kormányt akarták megfenyíteni, hát rajta keresztül ütötték, mert ő volt a kezők ügyében. Ha azután a főispán visszaüött: ő volt a törvénytipró, a zsarnok kényúr. Ha meg zsebreaváta, gondolván nem engem illet: akkor meg ő volt puhakezű, dibdáb ember. Csak hogy van a főispánnak egy büvös szava, büvösebb szézam igéjénél, mely sok kurucot is megjuhászított és ez a varázsszó: a protekció. Mi ez? Kenyér, állás, képviselőség, ordó, tanácsosság, közjegyzőség és mindaz, amit megterem Árpád birodalma. Az ütésre fölemelt kéz megdermedt a levegőben, a kemény szög megfagyott az ajkon, ha e varázshang megszólalt. Erdei tilinkónak a dalisten ajkán nem volt oly büvölő ereje. . . . . Ismertem egyszer régen egy főispánt. Nagy, erős talentumu ember volt, telve életokossággal. Ropant ismerhette az embereket, mert a megvetés, mások semmibevevése, csak

ugy kabált az arcán. Pedig titkolta, nagyuri szeretetreméltósággal és ezer ravaszssággal. De hiába. Istenem meny nyire ruha nélkül láthatta ő az embereket! A hiu, az önző, a nagyképű, az üres, a tettető, a szereplő embereket. És mivel az emberszeretet harmatja nem enyhítette meg sokat tudó lelkét, nem értette meg, csak megvetette őket. Maradandó alkotás nem is hirdette kétségbevonhatlan fényes talentumát. Mert kormányozni lehet észszel, azzal, hogy megveszik az embereket, de alkotni, alkotni olyat, ami az embereknek támasza és boldogulásuknak igaz, becsületes forrása, ahhoz a szívnek erős sugallata kell.

Az én régi ismerősömet, az új bácskai főispán, *Latinovics Pál* idézte emlékezetembe.

Őt is meg fogják ostromolni az emberek, még azok is, akik most talán a zsebükben szorongatják az ökleiket. Miként a fanatikus hindúk, a dsaggának kocsai elé, úgy buknak majd szekeré elé öregek és ifjak. De én úgy vélem, benne az élet gyakorlati ismeretét megmenti az egyoldalúságtól, érzéseinek emberszerető indulata. Meg fogja látni, hogy azokon kívül is vannak emberek, akik a főispáni hatalom körül tolonganak és vagy hízogó do rombolással vagy mérges macskaprüszköléssel adják hírül neki: hogy ők vannak. És ezek a kívül álló emberek azok, akikkel neki törődni kell, bármit mondjon a régi főispáni káté. *Latinovics Pál* megbizonyította, hogy az ő szociális lelkiismerete nem aludt el a jólét párnáin. Hisszük, hogy a főispáni méltóság sem fogja elaltatni.

Azoknak a kivülállóknak a sorsa már megragadta egyik-másik kollegájának a lelkületét, akik azután nem a megyei urak szeszélyes kegyeinek, vagy követelő pajtáságuknak, alapjára helyezték kormányzati tendenciáikat. Itt volt Vadnay Andor, Lukács György, Rosner Ervin báró főispánok, azután Fábry alispán, Návay Lajos megyei főjzós stb. megannyi példája a megyékben kifejtett gyakorlati tettvágnak, az okos fajszeretnek, az emelkedettebb törekvéseknek.

Nem kételkedünk: ezek között kell majd *Latinovics Pál*ról is megemlékeznünk. A gazdasági tér az, melyen tudását, széle, látókörét, gyakorlati készségét leginkább kell koncentrálnia. Nem lehet most a Bácskának komoly gazdasági bajairól beszölnünk. Temérdek a tennivaló! Aki nem hatalomvágyból vagy más érdekből törtet fölfelé: az talál, sajnos tulsok teret, szociális hajlamainak kielégítésére — tehetségének gyümölcsöztetésére.

Mi ilyenek gondoljuk megyénk főispánját. Ha ilyen lesz (az okosak nagyot fognak nevetni e naivságon) a nép szeretete erősebb lesz minden cselvetésnél. De ha ő elpihen, hogy azután a képviselőválasztásoknál ragyogtassa hadvezéri talentumát, akkor ne feledje, hogy minő a praetorok húsége. A népjogok, a szabadság, a törvényesség tiszteletében, őszinte, nemes kultuszában gyökerezik ma, minden államférfiui nagyság és minden igaz nagyság állandósága.

Hisszük, hogy ez *Latinovics Pálnak* a politikai meggyőződése és e tudatban a legmelegebben üdvözöljük őt.

L—nyi.

Molnár János úr — Ön téved!

Rájár a rúd a néppártra. A képviselőházban minden nap más és más képviselő bizonyítja, hogy a néppárt a pánszlávokkal paktál, ezeknek minden törekvéseit erkölcsileg és anyagiilag támogatja.

A napokban *Kubinyi György* képviselő szemére vetette *Molnár Jánosnak*, a néppárt főtanyamasterének, hogy szabadkai lapra az apát ur adta a kauciót; ezt a közbeszólást aztán *Olay Lajos* még avval egészítette ki, hogy: „pánszláv lapra adott kauciót az apát ur!”

Tegnap ismét szóba került ez a kaució történetje, amikor *Molnár János* a közbeszólásokra válaszolt. A válasznak ide vonatkozó részét a néppárt hivatalos lapjából az Alkotmányból szóról-szóra itt idézzük, de egyúttal kimutatjuk azt is, hogy *Molnár* képviselő urnak rossz memóriája van.

Szólt az apát ur imigyen:

„Mindenekelőtt és első sorban a minapi két közbeszólásra válaszolok, mert itt tisztelt képviselőház, az a szokás kezd divni, amit én már egy-két év előtt tapasztaltam, hogy rá

kiáltanak valakire valamit közbeszólásként vagy felolvasnak valamit a Házban, azután az illető, ha csak nem védekezik tizenöt ször, huszszor, huszonöt ször, rajta ragad az. Azt a közbeszólást, amelyről szólnod vagyok, már két-három esztendő óta ismerem. Érttem azt, amelyet tegnapelőtt Kubinyi György t. képviselő ur kiáltott közbe oly módon, hogy „A szabadkai lapra ki adta a kauciót?” Kubinyi György: Igen! Molnár János: Azután kiegészítette e y epithetonnal — pardon: jelzővel — Olay Lajos képviselő ur, aki azt kiáltotta közbe: „A pánszláv szabadkai lapra ki adta a kauciót?” Olay Lajos: Ugy van! Felelek is rá! Molnár János: Én is felelek rá. Nagyon jól méltóztatok tudni, hogy öt évvel eze'őt a boldogult szabadkai prépost-plébános, Mamusics, akinek emlékét ma is áldják és akinek szepőlten hazafiságához árnyék sem fér, azt kérte tőlem, adnék kauciót egy szerb lapra, amely a néppárt elveit volna hirdető. Adtam. *Az a lap valami másfél esztendőn át egészen szépen, mindenkinek meglegedésére működött, de egyszer azt írták nekem, hogy ez meg az van a lapban. Én talán még ugyanazon a napon egy szerbül tudó férfit kérdeztem meg, hogy mit jelentenek az illető szavak és midőn meggyőződtem róla, hogy csakugyan államellenes dolgok, úgy amint azt nekem megírták, abban a perczben irtam a polgármesterek és visszavontam a kauciót.* (Helyeslés a jobboldalon.)

Hát, t. képviselőház, lehet-e képzelní, vagy várni valakitől ennél tisztességesebb, becsületesebb, hazafiasabb vagy gavallérbab eljárás? Ezt az urak nagyon jól tudják, mert a parlamentben elmondtam, (Igaz! Ugy van! a baloldalon) sőt nem vártam, hogy valaki vádoljon, hanem magam mondtam el. Hogyan jövök már most én ahhoz, hogy ezt nekem folytonosan szememre vessék? Olay Lajos: Majd felelek! Molnár János: Nagyon fogom kérni. Olay Lajos: Felvilágosítom a Házat!

Engedje meg t. képviselő ur, hogy nyilatkozatahoz mi is hozzászólhassunk, mert mi voltunk azok, akik az esetet lelepleztük és bizony állíthatjuk, hogy a „Subotičke Novine” kaucziójának visszavonására mi kényszerítettük a képviselő urat.

A képviselőházban elmondott beszédből csak annyi igaz, hogy a t. képviselő ur a pánszláv lapnak kauczióját visszavonta.

Tévedni méltóztatik abban, hogy a kaucziót azért tetszett visszavonni, mert egy szerbül tudó férfitől, meg kérdés után meggyőződött arról, hogy a „Subotičke Novine”-ban államellenes dolgok vannak.

Emlékezzék csak vissza, hogy ön, miután a kauczióját lefoglalták, igénykeresetet adott be, hogy a kauczió az Öné, és ennek az igénykeresetnek megindítása körülbelül hat hóval előbb történt, mielőtt a kaucziót visszavonta és csak az ítélet után történt a visszavonás, ez idő alatt a pártfogolt lap ciklikirói ugyancsak verték a mellüket és írták, hogy „Igenis nem akarunk és soha nem is fogjuk akarni, hogy magyarok legyünk”.

Az egyik oka tehát a visszavonásnak az, hogy féltette a pénzt a további foglalásoktól.

Mi voltunk azok, akik 1898. márcz. 25-én „Lealcázott szentek” cím alatt lelepleztük a pártfogolt pánszláv lap viselt dolgait és megírtuk azt is, hogy a laphoz az apát ur adta a kauciót. Ezt a lapot márcz. 25-ikén vette ön kézhez és még ugyanazon a napon

a képviselőházban Pichler Győző szóvá is tette az ügyet.

Ez indította tehát az apát urat arra, hogy a kauciót visszavonja.

A második ok tehát a nyilvános leleplezés volt.

Ha mindezekre nem emlékezne, készséggel szolgálunk az illető lappéldányokkal, nehogy továbbra is tévedésben maradjon.

Különbben is most már ugyis mindegy, az óvadékok megkapja és tovább adta „Kresztján”-nak.

Bottyán generális.

(Főpróba után.)

Holnap estére a közönség itélni fog: a mi mindannyiunk szeretett látija meg fog jelenni a villanylámpák előtt és nem fogja látni az ezer szemű közönség örömkönyzeit, mert az ő szemei is meglelnek a boldogság könnyeivel. Az az izgatottság, mely ébren tartja a *Bottyán generális* íróját már hetek óta, átszapult immár a színészekbe is: izgatottan lesik, várják ők is a nagy estét, amelyen elődöl egy deressedő férfi első nagy munkájának sorsa. Itthon, az ő városában, itt, ahol mindenki ismeri őt, mindenki szereti.

Csupasz, hideg szinpadon, két-három petróleum lámpa bágyadt fényénél, téli kabátban, köznapi ruhában ment le a mai próba és mégis rendkívüli hatást tett reám a darab. Milyen lesz a hatás holnap, amikor fényárban fog uszni a nézőtér, diszben áll a szinpad, fényes, kacagányos ruhákban lesznek a színészek!

És bámulatos, csodálatos az a zsenialitás, amivel Ferenci ezt a darabot színre alkalmazta. Csak az a rendkívüli szeretet, amivel derék rendezőnk a *táti* iránt viseltetik, magyarázhatja meg azt, hogy Ferenci rendezői talentumának legjavát pazarolta erre a darabra, hogy minden egyes jelenetét a legpompásabb színben elevenítette meg.

Martinovich urat, ki a műhöz előzenét irt, nem ismerem, munkáját se hallottam még, de azok a kurucz dalok, amiket *Gadi Ferencz* szerzett, meg fogják lepni a hallgatóságot. Fényes muzsika néhány taktusban és magyar zamat, magyar szín, magyar érzés szól ki belőlük, amelyek meghatják az embert. Valami magasztos, templomi muzsika gyönyörű accordjai csendülnek meg a kis dalokban: teli fájdalommal, keserűséggel, vágyakozással, reménységgel.

A színészek mindannyian igaz szeretettel, fáradhatlan buzgalommal működnek és *Baróthy* ki a czimzerepet kreálja a legnagyobb, a legszebb diadalát fogja holnap aratni.

A direktor is ott van mindig a szinpadon, lelkesíti, buzdítja színészeit.

Thaly Kálmán, — mint már megírtuk — meghívta a szerzőt az előadásra. Leközöljük itt *Thaly* érdekes választát szórul-szóra és őszintén kívánjuk, hogy az őz tudós mielőbb eljőjjön és gyönyörködjék a táti szép művében.

Ime a levél: Pozsony, 1901. nov. 23.

Tisztelt Tanár Úr!

Becses levélét ide küldték utánam, a hová Budapestről a már nagyon reám kapott molesztálást elül az élesebb levegőre, vagy 14 napra menekültem. Épen ezért az alföldre én most a jelzett betegség miatt el nem rándulhatok, és így engem kiválólag érdeklendő

történelmi drámája szemléltetésétől — fájdalom! — ezuttal meg vagyok fosztva. A szíves meghívást különben melegen köszönöm és örülök rajta, hogy történelmi munkáimmal t. Tanár Úrnak dráma-tárgyat szolgáltattam.

Sajnálattal jegyzem meg azonban, hogy a „Vak-Bottyán” czimet nem helyeselhetem, mert ez a híres „heros incomparabilis”-nak csakis a labanczoktól használt gunyveve (félszeméredő); népies neve a magyarok közt „Bottyán apó”, „Bottyán apánk” és (Dunántul) „Jóltevő János” vala, mint munkáimban idézem. Kegyed pedig talán csak nem akarja gunytárgyává tenni az érdemkoszorú, népszerű öreg hóst? Legalkalmasabb ezim lesz vala: „Bottyán generális”. A kisebbik unokájának, az 1710. nyarán pestisben elhunyt vitéz őrnagy „Horváth Istók”-nak keresztneve miatt hiányzik a szinlapon? Ki az az „Amelie”, a „marsall” (és melyik marsall?) leánya? nem tudom. A Kiss János apát pedig alkalmasint Boldogházi K. J., Bottyán táborig papja, nem kétlek.

A dráma előadásához fényes sikert kívánva, óhajtom, hogy mielőbb én is gyönyörködhessem benne s kiváló tisztelettel maradok a T. Tanár Úrnak

alázatos szolgálja

Thaly Kálmán.

U. i. Bár a főczimet még meg lehetne változtatni!!!...

Különfélék.

— **Latinovics Pál.** A hivatalos lap mai száma meghozta Bácsország új főispánját. Az a férfiú nevezetett ki erre a díszes, nehéz állásra, akiről már hónapok óta mindenki tudja, hogy csak ő lehet a megye főispánja. Örömmel vesz tudomást most már a befejezett tényről mindenki a megyében és örömmel üdvözlőjük mi is Rügyicza országos képviselőjét, a megyei gazdasági egyesület agilis elnökét a főispáni székben.

— **A sakkör vendége.** Dr. Brody Miklós itt időzött tegnapi nálunk mint a sakkör vendége. A kör helyiségében 10 szimultán partit játszott 10 ellenféllel. Nyolczat megnyert, kettőben remie lett Guttman Hermannal és Vojnich Ferenczcel. A játszmákat sok érdeklődő vendég nézte végig.

— **Felfüggesztett községi bíró.** Schmidt Pált, katymár község bíráját szabálytalanságok miatt a b. almási szolgabíró felfüggesztette állásától.

— **Az arató munkások pöre.** Aratás után történt, hogy a szabadkai rendőrség táviratot kapott Szlavoniából Bíró Jenő földbirtokostól, hogy készenlében legyenek, mert 23 arató munkása tüntetni készül Dr. Bíró Károly ellen. Annak idején megírtuk az esetet t. i. hogy Bíró Jenő 23 szabadkai arató munkást vett fel, hogy Szlavoniában levő 432 holdnyi ingatlanán az aratási munkálatokat eszközöljék. Szerződést is kötöttek Dr. Bíró Károly írodájában. Az aratás után Bíró Jenő csak 360 holdra eső munkabért fizetett ki nekik. A munkások az adott jó tanács folytán tüntetést nem rendeztek, hanem beperelték Bíró Jenőt a ki nem fizetett összegre, 958 koronára. A tárgyalás alkalmával Bíró Jenő képviselője felmutatta a szerződést, ami azonban 452-ről 360-ra lett kijavítva a munkások tudta nélkül. Ebben az ügyben ma hozta meg az ítéletet Vojnich Béla alkaptány és elmarasztalta Bíró Jenőt 958 kor. tőke, 1901. aug. 8-tól járó 5% kamat és 50 kor. után-

járási költségben, mely összeg 3 nap alatt végrehajtás terhével fizetendő.

— **A kisasszony regénye.** Vasárnap egy szabadkai kisasszony regényes esete foglalkoztatta a szegedi rendőrséget. Az eset a következő: Jójárt Illésné rókusai szülész nőhöz vasárnap egy halványarcú kisasszonyt állított be.

— Én Kis Ella vagyok, — ugymond. Beteg vagyok és itt szeretnék lakni.

Jójártné lefektette a beteg leányt a vendégszobába. Néhány óra múltán ugyanazon szobában megjelent a kelepelő madár. Egészséges gyermekszírás verte fel a lakás csöndjét és Jójártné vigasztalta a leányt, hogy jóra fordul minden. Reggelre kelve bezeg megszépen a szobában. Az alvó gyermeket ott találta maga mellett. A másik szoba pedig üres volt és az ablaka tárva-nyitva. Ella kisasszony eltűnt. Magyarazatul az asztalon levélkét hagyott a következő tartalommal:

„Asszonyág, Mire e sorokat olvassa, én már halott vagyok. Beleugrok a Tiszába, mert a szegényt nem bírom túlélni. Gyermekemet ne hagyja el. Az Isten áldja meg. öleli Kis Ella.

Jójártné a levéllel azonnal sietett a rendőrséghez, mely nyomban kutatni kezdte a kisasszonyt, akire estig rá is akadtak egy alsóvárosi rokonánál. A kisasszony nem ugrott a Tiszába, hanem rokonához menekült. A rendőrségen azt vallotta, hogy egy szabadkai szegény kereskedő leánya.

— **A magyar gazdaközönségnek.** A gyakorlati használhatóság, a mindennapi, jobban mondván állandó szükséglet követelményeinek megfelelően van szerkesztve az a zsebnaptár, mely „Lévai-féle Magyar Gazdák Zsebnaptára” címen az 1902-ik esztendőre most jelent meg. A gazdaközönségnek, a gazdaságtudományok első főljegyzési és számadási könyve ez, melyet állandóan magával hordta és a hol a gazdaságban előforduló minden ügyletet a megfelelő rovatban azonnal főljegyezhet. A „Lévai-féle Magyar Gazdák Zsebnaptára” a gyakorlatban annyira bevált, hogy ma már nélkülözhetetlen eszköze minden gazdának és gazdaságtudósnak. A szorosan vett naptár részén kívül tartalmazza a következő rovatokat: A nap kelte és nyugta, Bélyegilleték láblázat. Befizetéses kamattábla és kamatos kamattáblázat. Mértékszámításokat. Pénzmértéket. A külföldi pénzemeket. Pénztári naplót. Ellési naptárt. Igák és cselédek munkanaplóját. Napszámok jegyzékét. Vetési jegyzéket. Aratási eredményt. Cseplesi naplót. Magtári naplót. Olaj- és takarmánymag naplót. Kamanai takarmány, lóállomány, szarvasmarha állomány, juh állomány, sertés állomány, vas- és szerszámfa, építkezési anyagok, tejgazdálkodás, dögbőrök s szőlő és pince naplót. Szegődötték illetményi jegyzékét. Összesen 200 oldalon 20 olyan könyvelési rovatot, a melyből minden pillanatban tiszta képet nyerhet a gazdálkodó gazdálkodása mindenkor állapotáról. A szerkesztőség figyelembe vette a rovatok beosztásánál a gazdaközönség köréből jövő kívánalmakat és megcsinálta úgy, hogy célszerűség tekintetében semmi kívánni valót sem hagyott hátra. E mellett a Lévai-féle Magyar Gazdák Zsebnaptára a legolcsóbb az országban. Ara diszes, erős vászonkötésben 2 korona. Postai szállítással 2 K 10 f. A zsebben könnyen elfér, nem terhes és nem tullómmó. Kiállítása fényes és diszes. Megjelenet és kapható: Lévai Mór kiadóhivatalában Ungvárt, valamint az ország minden könyvkereskedésében.

— **Hol vegyünk cserépkályhát?** Ott, ahol a legjobbat, legszebbet és mégis a legolcsóbbat lehet kapni! Nincs az a külföldi cég a melynél szebb és jobb cserépkályhát lehet kapni, mint Szabadkán **Dániel József** kályhagyárában. Hazai iparosainkat kötelességünk pártolni, különösen akkor, ha versenyképesek és hogy **Dániel József** cserépkályhái minden kritikán felül állanak, arról mindenki meggyőződhetik.

Külföldi tanulmányutamból hazaérkezve, orvosi gyakorlatomat mint egyetemes orvostudor, de különösen mint

gyermekorvos és bőrgyógyász

a múlt hét folyamán megkezdtem. Rendelési órák d. e. 8—9 és 1/2—1-ig, d. u. 2—4-ig.

Szegényeknek ingyen rendelés.

Dr. Pollák Sajos,

Kossuth Lajos-utca, Vojnits-féle palota I. emelet jobbra.

Börtön elől a halálba.

— Saját tudósítónktól. —

A rendőrségnek jelentették ma reggel, hogy Bartus Tamás István 52 éves lóalkusz kamarájában felasztotta magát.

Tegnap reggel érkezett haza a vásárról az öngyilkos, elvégezte leendőit, azután kiment a kamrába és felakasztotta magát.

Hogy az öngyilkosságnak mi lehet az oka, azt csak sejtik mert semmi féle irást nem hagyott hátra.

Ugy látszik egy bűneset nyomta lelkiismeretét, két-három nap előtt kapta meg a vád alá helyező végzést, valószínű tehát, hogy a büntetés elől menekült a halálba.

Orgazdaság miatt folyik ellene a bűnügy és pedig még április hóban történt, hogy egy ó-becsei gazdától Müller Péter szeghegyi és Kovács János ó-becsei lakosok 2 lovat elloptak, melyeket Kovács Filop vadkerti lakosnak adtak el a kiskőrösi vásáron.

A vevő tovább adta a lovakat Bartusnak, aki család útton Horváth György névről paszszust állított ki a lovakról.

Az ó-becsei csendőrségnek sikerült annak idején a tetteseket kinyomozni és Bartus Tamás Istvánt is az újvidéki törvényszékhez kísérték át, ahol 2 hónapig ült vizsgálati fogságban.

A tetteseket s az orgazdát az újvidéki törvényszék vád alá helyezte és a jövő hétre tűzte ki a kifogások tárgyalását. Bartus azonban nem várta be a földi igazságszolgáltatást ma reggel öngyilkos lett.

A rendőrség megindította a nyomozást s a holttestet a mentők a bajai temető halottas házába vitték.

Telephon 122. Telephon 122.

Jüzi **FA** vágott vagonoként valamint ölszámra és 100 klgr.-ként vágottfa finom szalon

Porosz-szén vagonoként előre megrendelve legolcsóbban **Braun Herman fiánál,** a huszár-lovalda mellett.

Zombola-estély az „**Ötthon**” kávéházban!

csütörtökön, nov. 28-án.

Gyönyörű **emlék-tárgyak**

Deutsch Yzidor látszerész Kossuth-utcai

kirakatában megtekinthetők.

Belépti-díj 20 kr.

Kezdeté színház után.

SZÍNHÁZ.

Nov. 25.

Bőregér.

A második bérlet vette ma kezdet. Első szám, ami annyit jelent, hogy «páratlan». És ez nálunk Szabadkán meg azt a páratlan publikumot jelenti, amelynek igényét a legnehezebb kielégíteni, amely tapsra csak minden szókó évben — fanyalodik, de amely előtt éppen ezért, az a színész is lámpalázt kap, aki különben sohse vet keresztet magára mielőtt a lámpák elé lép. No meg aztán emel — szó ami szó — legelőbbkelő páratlan, hideg publikumunknál esik meg a legsűrűbben, hogy akkor társalognak lehangosabban, ha a színész vagy színésznő a legszebb árát éneklé a színpadon, vagy a legnagyobb ambícióval ágál ott, hogy a közönség vele meglegyen elégedve.

És mert ezt már hosszú esztendő óta tapasztalom, bizonyos fura előérzettel mentem ma a színházba és körülnézve a páholyok előkelő publikumán, oda sugtam a szomszédoknak: ez a mi páratlan publikumunk!

Felhangzott Al-réd gyönyörű éneke a kulisszák mögött, **Márton Miklós** hangja tan sohse volt ily fényesen hangzó, ily tömör, tiszta: néma csönd követte a szép éneket, a közönség nem honorálta egy kis tappsal se.

És csodálatos véletlen, a mi bosszantó is persze, ettől a pillanattól kezdve, mintha a színészek nagy része kizökent volna szerepéből. A bőregér első előadása után, amely egyike volt a legjobbaknak, ma, amikor másodszor ment e szépséges muzsikája operette: egyik hamisan énekel, a másik berekedt, a harmadik felborította a terzetet, szóval kevés hujján: tönkre tették a darabot. Kedvtelenség rekedtség, unalom, amit még ettől a kitűnő ensembeltől még nem tapasztaltunk és reméljük nem is fogjuk tapasztalni. De meg — azt hiszem — páratlan publikumunk, ha nem honorálja gyenge tapsal azt az ambíciózus színészt, pedig csak az élet: legalább nem fog hangosan társalogni akkor, amikor a közönség nagy része mégis csak arra kíváncsi, hogy mit is csinálnak a színpadon.

Megvételtre kerestetik

két jó karban levő ruhaszekrény, egy íróasztal, esetleg egy mosdó. Hogy hol, megmondja a kiadóhivatal.

Egy jó karban levő márvány lappal karamból biliárd asztal azonnal eladó „Szabadkai Polgári Olvasó Körben.”

Kitűnő gyártmányú egészen új czimbalom (alkalmas karácsonyi ajándék) kéz alatt eladó. Hol? meg tudni a kiadóhivatalban.

Kasznált nagy Meidinger kályhát keresek megvételre. Czim a kiadóhivatalban.

Jó karban levő függő lámpát veszek. Bővebbet a kiadóhivatal.

English lady

angol órákat óhajt adni. Czim: Miss Grabame VIII. kör Csernovits-utca 83. szám.

Ertesítés

tisztelt vidéki vevőimnek.

KARÁCSONYI VÁSÁR!

december 24-ig.

Raktárból különféle divat-gyapju és mosókelméket választottam ki, melyek mint alkalmas

karácsonyi ajándékok

az alant jegyzett tetemesen leszállított árak mellett adatnak el:

120 ctm Homespun	85 kr.
120 » # Homespun	68 »
120 » Zibelyne	85 »
120 » melirozott posztó	55 »
120 » mintázott alpacca	85 »
120 » fekete gyapju kelmék	60—1.80-ig.
Voil de laine	35 kr.
Szintartó czérna zéphir	20 »
» Levantinok	18 »
» Lawn Tennis flanel	16 »
» barchentek	18 »
» Lothringiai flanel	21 »
Fehér áttört batiztok	24 »

Mintákat a legnagyobb előzékenységgel küldök.

BRAMMER ÖDÖN

BUDAPEST,
Bécsi-utca 4. sz.
és Deák Ferenc-utca 7-9 sz.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom eddigi megrendelímel — hogy ezután éjjeli felvételeket is eszközök s erre a czéla üzletemet berendeztem. A felvételek előre bejelentendők legalább is egy órával hamarabb. Tisztelettel

Vörös Kálmán fényképész,
Damjanits-utca 120. sz.
Seiffner-féle házban.

Hirdetmény.

A kórházi bizottságnak f. évi november 22-én hozott határozata értelmében ezennel közhírré tétetik, miszerint a »Mária Valéria« kórház részére 1902. évi január hó 1-től 1904. évi december hó 31-ig szükséges hús neműek beszerzésére f. évi december 2-án d. e. 10 órakor új árjelítés fog tartatni, melyre az érdekeltek oly megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint írásbeli ajánlataikat szabályszerűen lepecsételt borítékba zárva december hó 1-ig d. e. 10 óráig Szabadka szab. kir. város közkórházának gondnoki hivatalánál nyújtják be, hol a vállalati feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatok felbontása f. é. decz. hó 2-án d. e. 10 órakor fog a kórház igazgatói hivatalában megtörténi. Megállapított 1500 korona óvadék az ajánlatokhoz csatolandó.

Szakképzett és iparjoggal bíró mészárosokon kívül minden szabadkai polgár nyújthat be ajánlatot.

Utóajánlatok valamint decz. 1. után beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vételni. Kelt Szabadkán, 1901. november 24-én.

A »Mária-Valéria« kórház igazgatósa.

Férfiak ingyen kapnak

egy új találmányú gyógyszer, mely az elvesztett erőt vissza adja. Mindenki, aki érte ír, kap ingyen egy próbacsomagot egy 100 oldalas könyvvel együtt, jól elcsomagolva. Ez a bámulatos csodagyógyszer, amely már ezreket megmentett, akik ifjúkori kicsapongások által nemi bajok, syphilis és elgyengült férfi-erőben szenvednek. Ezen oknál fogva elhárította az intézet mindenkinek egy csomag gyógyszert egy magyarzó könyvvel együtt ingyen elküldeni. Ezen házi szerrel lehet a bajt otthon gyógyítani és mindazok, akik ifjúkori kicsapongásuk folytán nemi bajokban, szellemi gyengeségben vagy kronikus bajban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ezen gyógyszer közvetlen azon szervekre hat, amelyeknek a megerősödésre szükségük van és csodás eredménnyel gyógyítja meg a már évek óta tartó betegségeket is. Öreges és ifjak irhatnak a State Medical Institute-nak az alant jegyzett címre, ahonnan nekik a csomagot azonnal elküldik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógyítás czéljából otthonukat el nem hagyhatják. A próbaküldemény mutatja, mily könnyen lehet ezen borzasztó betegségből otthon meggyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki irhat magyar nyelven bárhonnani mire titoktartás mellett postafordultával a gyógyszer a magyarzó könyvvel együtt ingyen küldetik. Irjon még ma. A küldemény oly szépen csomagolt tk, hogy annak tartalmát senkisémet sejt. A levél következőképen czimzendő: State Medical Institute, 6917. Elektron Budding Fort Wayne Ind., Amerika. és minden levél bérmentve küldendő.

A ki jó Rumot és Teát akar élvezni

forduljon hozzám.

RUM	Valódi ó-angol	£iterje kor. 9 —.
	Legfinomabb Jamaica	„ „ 7 —.
	Finom Jamaica	„ „ 5 —.
	¶unnia belföldi	„ „ 2 —.

Teák fő raktára K. és C. Popoff féle eredeti orosz karaván teákból a világhírű orosz font szerint csomagolva és kimérve.

Kiváló figyelmet és gondot fordítok úgy a Rumok mint a Teák beszerzésére és tisztán kezelésére minek folytán azon kellemes helyzetbe vagyok, hogy még a legkényesebb izlésnek is meg tudok felelni.

Zalán Béla drogua üzlete Szabadkán Kossuth-u. 21.

!Szabad bemenet a raktár megtekintésére!

HIRDET MÉNY.

Az új elegánsan berendezett

BUTORÁRUHÁZ

Rosenfeld és Kovács törvsz. bej. czég alatt az Edény-piaczon (Bathyány-utca, a volt Róth-féle házban) folyó évi november hó 26-án megnyilt.

Menyasszonyi kelengyék a legelegánsabb kivitelig.

Nagy választék czélszerű karácsonyi ajándékokban.

!Szabad bemenet a raktár megtekintésére!